

עת"א 29453/08/16 - א ב נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 29453-08-16 ב(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח' תיק חיצוני:

בפני	כבוד השופט יונתן אברהם - אב"ד
	כבוד השופט סאאב דבור
	כבוד השופטת אילונה אריאלי
העותר	א ב
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

עתירה כנגד החלטת ועדת השחרורים אשר התכנסה לפי סעיף 25 לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א - 2001 בראשות השופט בדימוס עמירם סיוון וחברי הועדה: שמעון טל, חינוך, פרופסור ברנדה גייגר פסיכולוגיה, ומר ראאד רמאח נציג שב"ס מיום 25.7.16.

פסק דין

רקע:

העותר שפוט למאסר ראשון בפועל בן 15 חודשים (ועונשים נלווים) בגין עבירות של יצור בקבוקי תבערה, השלכתם על שוטרים, גרימת חבלה בכוונה מחמירה וקשירת קשר לפשע.

לפי עובדות האישום קשר העותר קשר עם שניים אחרים ליצר בקבוקי תבערה ולזרוק אותם ברחוב יפת ביפו, ואכן השלושה יצרו את הבקבוקים והעותר יחד עם אחד נוסף מן השלושה, הציתו וזרקו שניים מן הבקבוקים לעבר שוטרים שהיו במקום. אחד הבקבוקים נפל סמוך לרגלי אחד השוטרים, והבקבוק האחר התקלח ונפל סמוך לשוטר נוסף.

בהגיע העת הקבועה בחוק, הגיש העותר בקשה לשחרור על תנאי. ועדת השחרורים שדנה בבקשתו, מיאנה לשחררו, תוך שהיא קובעת כי מבין השיקולים שעליה לשקול לצורך השחרור, שיקול המסוכנות הוא המרכזי. הועדה קבעה כי כל החומר שהוצג בפניה, מאשש את טענות ב"כ המדינה בדבר מסוכנות העותר. כן קבעה הועדה כי העותר לא עבר בין כתלי הכלא טיפול כלשהו ו/או הליכי שיקום וכמו כן לא הציג בפני הועדה כל תוכנית שיקומית ראויה או ברת פיקוח מטעם רש"א או פרטית.

משום כך, קבעה הועדה שאין מקום לשחרורו של העותר ודחתה את בקשתו.

טענות העותר:

לטענת העותר, שגתה הועדה בהתייחסותה לשאלת קיומו של מניע אידיאולוגי מאחורי מעשיו של העותר בגינם הורשע. העותר הפנה לדברים שנאמרו בגזר הדין על ידי בית המשפט שגזר את הדין, וטען כי מדברי בית המשפט היה על הועדה להבין כי לא נתקיים מניע אידיאולוגי המשמש דרך כלל כחסם כמעט קטגורי. על כן, בהעדרו של חסם שכזה, היה על הועדה לשקול בחיוב את שחרורו.

כמו כן, טען העותר כי הועדה קבעה קביעה כוללת לגבי החומר שנמצא בפניה, תוך שחלה עליה חובת פירוט והיא לא עמדה בחובה זו.

העותר טען גם כי ביקש מהועדה שתזמין ותעיין בתסקיר שירות המבחן שניתן עובר לגזר דינו, אולם בקשתו זו לא נענתה.

לטענתו, לו היתה הועדה מעיינת בתסקיר, היה הדבר תומך בטיעוניו לעניין העדר מסוכנות.

באשר לחוות דעת שב"כ שהוצגה, טען העותר כי אינה מתייחסת באופן ספציפי לעותר, אלא מביאה נתונים סטטיסטיים ולא היתה צריכה להיות בעלת משקל לחובתו.

כמו כן, ציין העותר כי הוא קטין, ללא עבר פלילי עם משפחה נורמטיבית, ביצע את העבירות לאחר שנגרר אחרי אדם בגיר, ומכל השיקולים האלה, לרבות התנהגותו התקינה בכלא, התעלמה הועדה.

בפניו חזר ב"כ העותר על טיעוניו הנ"ל והוסיף כי האינטרס הציבורי מחייב שהעותר ישתחרר על תנאי ויפנה לעבודה ולימודים כפי שהוא הציע בפני הועדה, מאשר ימשיך לשהות בכלא ויועבר בעוד כחודש, בשל הגיעו לבגרות, לשהות עם אסירים ביטחוניים.

טענות המשיבה:

המשיבה סמכה ידיה על נימוקי הועדה.

לטענתה, החלטת הועדה מנומקת ומצויה בתוך מתחם הסבירות. באת כוח המשיבה טענה כי אין לפרש את דברי בית המשפט שגזר את דינו של העותר כקובעים העדר רקע אידיאולוגי לאומני. בעניין זה אף טענה באת כוח המשיבה, כי העותר מסווג בכלא כאסיר ביטחוני ולא עתר כנגד סיווג זה. היא שבה על נימוקי הועדה לפיהם לא עבר העותר טיפול ונוכח חומרת מעשיו והרקע האידיאולוגי, נותרה מסוכנותו בעינה. כמו כן, הזכירה כי לא הוגשה תוכנית שיקומית כלשהי בעניינו.

דין:

לאחר ששקלנו את טיעוני הצדדים מכאן ומכאן, סבורנו שיש לדחות את העתירה.

סעיף 9 לחוק שחרור על תנאי ממאסר התשס"א - 2001, מונה שלושה שיקולים עיקריים שעל בית המשפט להביא בחשבון בבואו להחליט האם להעתיק לבקשה לשחרור על תנאי והם: מסוכנותו של העותר במועד הדיון, התנהגותו בתקופת כליאתו וסיכויי שיקומו.

אין חולק כי בפסיקת בתי המשפט נשתרשה הדעה כי שיקול המסוכנות הוא העיקרי מבין השיקולים הנ"ל.

בעניין זה, דעתנו כדעת הועדה.

לצורך הדיון שהתקיים בפנינו אף ביקשנו שיוצג בפנינו תסקיר שירות המבחן שניתן בעניינו של העותר, עובר למתן גזר הדין. עיון בתסקיר הנ"ל מלמד כי העותר הביע חרטה, אשר שירות המבחן התרשם כי היא חרטה כנה.

מאידך, שירות המבחן גם ציין באותו תסקיר כי מדובר בקטין שהתנהגותו מאופיינת בקשיים תפקודיים, ובין היתר השעיות רבות מן הלימודים, התדרדרות בתפקודו בבית הספר, הישגים נמוכים, קשיים בהתארגנות וכן קשיי קשב.

על פי הערכת שירות המבחן נתקיימה אצל העותר גם נטייה להיגררות על ידי אחרים.

בסופו של אותו תסקיר, ציין שירות המבחן את גורמי הסיכון לגבי העותר הכוללים את חומרת העבירה בצוותא, קשיים התנהגותיים, קשיים לימודיים והורים חסרי כוחות להתמודד עם נער מתבגר בסיכון.

כן צוינו גורמי סיכוי שהינם משפחה תומכת, חביבות וחברתיות של העותר בקרב חבריו, ומוטיבציה להמשיך ללמוד ולשפר דרכו. על אף האמור, המליץ שירות המבחן באותו תסקיר להרשיע את העותר ולהטיל עליו עונש מרתיע ובכך להעביר לידיה את האחריות להתנהגותו.

באשר למניע לביצוע העבירה, העריך שירות המבחן כי יתכן שהמשיב התלהב מעצם העיסוק בבקבוקי התבערה, עיסוק הנתפס כ"גברי" או "מסוכן" והדבר הגביר את התלהבותו. שירות המבחן התרשם שאין מדובר במניע גזעני.

עיון בהחלטת הועדה מלמד כי לא נתקיים דיון מפורט וספציפי בשאלה האם נתקיים אצל העותר מניע אידיאולוגי או גזעני אם לאו, שעה שטענה שכזו הועלתה על ידי השב"כ בנייר עמדתו, והעותר טען לאי קיומו של מניע כאמור.

על יסוד האמור בתסקיר, מוכנים אנו להניח שמניע אידיאולוגי גזעני לא נתקיים אצל העותר, וכי נכונים דבריו כי נגרר למעשה שנעשה בצוותא עם אחרים בוגרים ממנו.

עדיין, גם אם היתה הועדה מגיעה בעצמה למסקנה זו, היה על הועדה לבחון את מסוכנותו של העותר, אפילו בהעדר מניע כאמור, למועד מתן החלטתה. כך פעלה כך בדיוק.

הועדה בחנה את מעשיו של העותר, את חומרתו ואף הביאה לעניין זה מדברי בית המשפט אשר דן אותו.

מדובר במעשים שנעשו כלפי אחד מסמלי השלטון, משטרת ישראל, האמונה על אכיפת הסדר ושלום הציבור. על כן, הם משקפים על פי מהותם, אף בלא קשר למניע כל שהוא, מסוכנות של ממש.

מכאן ואילך, בדקה הועדה האם עבר העותר ממועד ביצוע העבירה טיפול כלשהו שהפחית את מסוכנותו.

אין חולק שטיפול שכזה לא עבר העותר כלל. המסקנה המתבקשת אם כן היא כי מסוכנות העותר נותרה בעינה לכל הפחות.

יתר על כן, עיון בדו"ח החסוי מטעם שב"כ, מלמד על זיקה ועיסוק נוסף של העותר בעניינים דומה לזה נשוא כתב האישום בו הורשע.

דבר זה יש בו חיזוק משמעותי לקביעת הועדה בדבר מסוכנות העותר, בפרט על רקע הערכת שירות המבחן את אופיו של העותר כמי שהוא קל להיגרר אחרי אחרים.

המסקנה המתבקשת מכל האמור לעיל היא, כי נתקיימה מסוכנות אצל העותר נכון למועד ביצוע העבירה (ולפי דו"ח

השב"כ החסוי עוד לפני כן) וכי מסוכנות זו לא זכתה לטיפול כלשהו מאז נעצר ונכלא ועד ליום מועד הדיון בוועדה.

אשר להתנהגות העותר בתקופת כליאתו, עיינו בחומר המודיעיני שהוצג מצד שב"ס. מדובר בשתי ידיעות המלמדות על התנהגות מילולית בעיקרה, לא ראויה של העותר, הגם שאין מדובר בהתנהגות ברמת חומרה גבוהה כשעולה, כי העותר היה צד "מגיב" לאותם אירועים.

מוכנים אנו על כן להניח ולקבוע שלמעט עניין פעוט זה, התנהגות העותר בתקופת כליאתו היתה תקינה. גם הועדה לא קבעה ממצא אחר.

אשר לסיכויי השיקום - לא מצאנו שנפלה אי סבירות בקביעת הועדה. העותר לא עבר שום הליך טיפולי במהלך כליאתו. בא כוחו השמיע טענות רבות כנגד שב"ס על כי אינו ערוך לטיפול באסירים מסוגו של העותר, אולם העותר לא טרח לפנות במסגרת הראויה, מסגרת עתירת אסיר לפי פקודת בתי הסוהר (ראה רע"ב 4612/16 **פלוני נ. ועדת השחרורים** (25.7.16)), אפילו פעם אחת על מנת שבית המשפט יחייב את שב"ס למצוא עבורו מסגרת טיפולית מתאימה.

על פי ההלכה הנוהגת, על מנת שאסיר ישוחרר על תנאי, אפילו לתוכנית שיקום קיימת, על האסיר לעבור תחילה טיפול משמעותי מקטין מסוכנות בין כתלי הכלא, שכן, אין להשליך את הסיכון להישנות מעשים פליליים על כתפי הציבור, על ידי שחרורו על תנאי, טרם יעבור אסיר טיפול משמעותי כאמור ותופחת מסוכנותו כאמור. השיקום החיצוני הוא בדרך כלל המשך טבעי של התוכנית הטיפולית שעבר האסיר בין כתלי בית הכלא, למעט במקרים חריגים.

במקרה דנן כאמור, לא נתקיים טיפול שכזה ואף לא הוצגה תוכנית שיקומית לעתיד מצד העותר. המשמעות בנסיבות אלה של שחרור העותר על תנאי, היא חשיפת הציבור למסוכנותו של העותר ללא כל אמצעי מפקח, משקם ו/או מטפל.

אשר על כן, לא מצאנו גם בעניין זה שנפלה טעות או חוסר סבירות כלשהי בהחלטת הועדה.

מכל הנימוקים שפורטו לעיל, אנו דוחים את העתירה.

ניתן היום, כ"ח אב תשע"ו, 01 ספטמבר 2016, בהעדר הצדדים.

א' אריאלי, שופטת

ס' דבור, שופט

יונתן אברהם, שופט
[אב"ד]